

bókarummæli

Ikki at kunna fáa börn er ein torfør stöð

Berg, Ulla og Janne Bjørnholt:
»Tro, Háb og Fertilitetsklinik — om ufrivillig barnløshed«.
Udg. Dansk psykologisk Forlag, 1985.
Bókin er 136 síður og kostar incl. moms 96,00 kr.

Flestu av okkum taka tað sum givið, at vit kunnu seta börn í verðina tá ið tað passar okkum. Kann-ingar í londum rundan um okkum vísa eisini, at rættiliga nógv av okkum, næstan øll, fyrr ella seinni í livinum ynskja at seta börn í verðina. At fáa börn er sostatt ein sjálvsagdur partur av okkara vónum til lívið, og kunnu tørvandi evni til hetta lættliga føra sálarligar kreppur við sær. Í hesum sambandi kann nevast, at rættiliga nógv hjúnarløg eru barnleys, umleið 10. hvørt. Hetta tal er eisini galdandi fyri Føroyar.

»Tro, Háb og Fertilitetsklinik« er ein bók, ið serliga leggur dentin á at lýsa tær sálarligu avleiðingarnar, sum kunnu standast av barnloysi. Rithøvundarnir hava í stóran mun valt at lýsa stöðuna hjá kvinnum í hesum sambandi, hvussu barnloysi ávirkar tær. Hetta skal ikki skiljast soleiðis, at barnloysi ongargar avleiðingar hevur fyri menn, men at tað oftani hevur nakrar aðrar avleiðingar, sum hildið varð at fara ov vitt at koma inn á í hesi bók. Bókin er skrivað á einum lættfatiligum máli og vildi eg hildið, at flest øll fólk við áhuga fyri teimum trupulleikum og evnum, ið bókin viðger, kunnu fáa nakað burtur úr at lesa hana. Tað, sum ger bókina livandi og sera áhugaverða, er m.a. tær samrøður, ið rithøvundarnir hava við barnleysar kvinnur, har tær greiða frá, hvussu tað kendist hjá teimum ikki sjálvar at kunna gerast uppá vegin, og hvørjar royndir nakrar av teimum hava havt við at adoptera barn/börn.

Men sum sagt vilja rithøvundarnir ávísar, at barnloysi oftani hevur umfatandi sálarligar avleiðingar fyri kvinnur. Sterkar og sjálvstøðugar kvinnur kunnu knappiga fáa eina kenslu av, at tær

ikkj eru »rættar« kvinnur, at tær ikki eru nógv góðar til mannin, og kunnu tær gerast óvundsjúkar og illar inn á kvinnur, ið kunnu bliva upp á vegin og eiga börn o.s.fr. Oftani kemur eisini ein djúpur longsul eftir at kenna hvussu tað man vera at vera upp á vegin (tvs. eitt biologiskt móður-barn samskipti). Undirlutakenslan, sum er serliga frammaliga hjá barnleysum kvinnum, meina rithøvundarnir partvist stendst av, at barnloysi ikki bert rakar hana sjálva, men eisini hjúnarfelagan. Teirra felags vónir um at gerast foreldur, ommur og abbar o.s.fr. verða av ongum. Harafturat verður avgerðin um at fáa eitt barn saman, oftani fatað sum ein jättan av hjúnarlagnum.

Avdúkingin av grundunum til barnloysi kann ofta viðføra, at tann sum hevur »feilina«, fær skuldar- og undirlutakenslur yvirfyri hjúnarlagnum, meðan tann, sum er í »lagi«, hinvegin kann kenna ein farna av beiskleika. Hóast barnloysi oftani gevur kvinnum undirlutakenslur, skal hetta ikki skiljast soleiðis, at hon fyrr kendi seg kvinnuliga og virðismikla, bert tí hon held, at hon kundi fáa börn.

Í einum ávísu tidsarskeiði í livinum hevur barnansing, barnsburðir, at vera upp á vegin o.s.fr. stóran týdning fyri okkum, og er hetta eisini eitt livsøki, sum nógvur kvinnur hava felags royndir frá. Tá prátað verður um börn — og tað verður tað ofta — hevur tað stóran týdning at ein sjálvur hevur nakrar royndir, og soleiðis »kann tosa við« og á tann hátt kann koma við í »kvinnufelagsskapin«. Fyri ta barnleysu kvinnuna merkir hetta, at hon ikki á jøvnum fæti við hinar kann taka út í prátinum, tvs. koma við sínum egnum reoyndum inn í áðurnevnda kvinnufelagsskap, og kann tess vegna kenna seg uttanfyri. Gjøgvin í millum áhugamálini hjá barnleysum hjúnum og hjúnum, ið eiga börn, kann oftast vera so stór, at tað kann verða trupult yvirhøvur at tosa saman.

At vera barnleysur í longri tíð, samstundis við at man ikki rættiliga vil trúgva uppá, at man ikki kann fáa börn, er við til at maa sjálvsálitið undan teim barnleysu. Skiftan í millum vónina og vónbrotið er oftani so sálarliga slítandi uppá hjúnarbandið og persónarnar hvør sær, at ein endalig avgerð oftani er ein lætti

fyrí allar partar. Hóast kvinnan góðtekur, at hon ikki kann gerast upp á vegin, og lagar seg eftir tí, og evt. velur at adoptera eitt barn istaðin, er tað ikki givið, at hennara møgulu undirlutakenslur hvørva. Tverturímóti meina rithøvundarnir, at tann endaliga avgerðin um, at hon ongantið sjálf fer at kunna seta börn í verðina, styrkir hennara kenslu av ikki at vera kropsliga í lagi, av at vera annarleiðis, ikki at hoyra til o.s.fr. Ein góð hjálp í tilikari kreppu er, at vinir og avvarðandi, geva sær stundir til at tosa við tann barnleysa um áðurnevndu trupulleikar soleiðis at innistongdar kenslur sum óvund, undirluta- og skuldarkenslur, vreiði o.t. koma fram og verða tosaðar um.

Flest øll kenna søguna um kvinnur, sum eftir 10 árum í barnloysi, knappiga bliva upp á vegin, ella søguna um foreldur, ið adoptera eitt barn, stutt eftir sjálf gerast foreldur at egnum børnum. Her vísa rithøvundarnir á, at hetta hendir so sjaldan, at ikki er vert at rokna við tí. Tí vilja tær mæla øllum, ið hava ferilin av at tey ikki so lætt gerast uppá vegin, til at fáa sær viðgerð beinanvegin, soleiðis at tað meðan tíð er kann

finnast út av, hvat bagir og hvør hjálp kann veitast.

At enda koma rithøvundarnir við góðum ráðum til okkum øll, bæði barnleys og avvarðandi:

Um tú ert barnleys, skalt tú royna:

1) sum skjótast at finna út av, hvat tað er, sum bagir

2) at varðveita samskipti við vinir og kenningar, hóast hesi hava fingið börn

3) at tosa við onnur um tinar trupulleikar, ið stava frá tí at vera barnleys

4) at lata vera við at koyra kynslívið í ov fastar karmar. Brúka bert skema- og datosamlegur í stytttri tidsarskeiði í senn

5) at lata vera við at kasta vinfólk frá sær, bert tí at tey hava fordómar móti barnleysum. Minst til, at tú sjálv kann vera við til at niðurbóta teir

6) at tosa nógv við hjúnarfelagan um tinar kenslur í samband við barnloysi, og ger tað, hóast tú sjálf heldur, at kenslurnar oftani eru »býttar«

7) at finna fram til,

hvønn týðning umhvørvi hevur fyri vantandi evni at gerast uppá vegin. T.d. dálking

8) at finna fram til, hvar ið tær meira primitivu kenslurnar í samband við barnloysi stava frá. T.d. kynsrollumynstur, uppáling, traditiónir.

Sum avvarðandi skalt tú:

1) — ráða til at viðkomandi sum skjótast fer í viðgerð

2) — halda fram við at hava vinfólk, ið eru barnleys, og ikki geva teim servidgerð — hvørki negativa ella positiva

3) — tosa vanligt við tey barnleysu — eisini um börn

4) — hugsa um egna fordómar. Taka seg í at hugsa: »Ja, ja, men tey hava ongantið átt nokur börn«

5) — Ikki óvunda teim barnleysu tað »frælsa« lívið uttan ábyrgd fyri børnum — minst til at tað er ikki at líka saman við tina fræslu og ábyrgdarleysu ungdomstíð.

Anna Debes Hentze

BMW

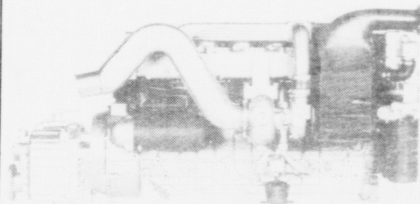
bátamotorar

frá 7-190 HK

D 150 — 6 cyl.

100.000 kr. komplett við aksilgreiðum

100.000 kr. komplet
við aksilgreiðum

NORDBIL

v/ Martin Dam Jacobsen
Bilverkstaður · Dekksala
Oyggiarvegur · tlf. 13707

